עין משפמ גר מצוה

ב ב מיי שם פ"ט הלי ב סמג שם: ג ג מיי פ״ה שם הלי יב: ד ד מיי שם הלי יג: ה ה מיי שם הלי יג

וופ"י מהל׳

ו מיי׳ פ״ט מהל׳ עדות הלי ב ועיין בכ"מ סמג ל ז ח ט מיי׳ פכ״א מהל׳ סנהדרין הל' ג סמג עשין

סעיף א וסעיי ג: ה י מיי שם הלי א: ב [מיי פ"ו מהלי ח"מ הל"י ופכ"א מהל' סנהדריו הל"ו טוש"ע יו"ד סי' רמג סעי' ה טוש"ע ח"מ סיי :וו סעי׳ או:

## רבינו חננאל מתני' שבועת העדות

ב.בוג העדות נוהגת באנשים ולא ריייי שבועת העדות .סוגיא נוהגת באנשים ברחוקים ברשרים בראוין להעיד בפני ב״ד ושלא בפני ב"ד מפי עצמו ומפי אחרים ואין חייבין עד שיכפרו בהן בכ״ד: מנא ליה דעדות באנשים ולא מדבר כו'. פשוטה היא: ת"ר ועמדו שני האנשים מצוה בנידונין שיעמדו. א"ר יהודה שמעתי שאם שניהם מושיבין ואיזהו אסור אחד יושב ואחד עומד. אחד מדבר כל צרכו ואחד אומר לו קצר דבריך. שנאמר בצדק תשפוט עמיתך: ד"א בצדק תשפוט עמיתך הוי דז את כל האדם לכף זכות. עמיתך עם שאתך בתורה ובמצות השתדל לדונו יפה. שנאמר בצדק ידונו יפוז. שנאמו ב תשפוט עמיתך. י ליה רב יוסף נחמן עולא חברנו עם נוזמן עולא וזבונו עם שאתך בתורה ובמצות הוא אמר מאי האי דשלח לי לחנופי ליה. הדר אמר למישרא תיגריה

על בנים תיפוק ליה משום דגמרינן לה לה מאשהף: שלשה אין באין לדין. אכל אי בעדים איירי אתי שפיר דאורחא דמילתא דכיון דסגי בתרי דלא אתו

טפי אבל הבאים לדין כל בעלי דינין רגילין לכא: בל כבודה בת מלך פנימה. וא"ת השתא נמי דאיירי בעדים מנא ליה למעוטי נשים דלמא הא דנקט קרא אנשים משום דכל כבודה בת מלד ויש לומר דגבי עדים ע"כ לריכין לבא דאין עד מפי עד כשר אבל לדין יכולה למסור טענותיה ביד אחר: מצוה בבעלי דינין שיעמדו. ואפי׳ ר׳ יהודה מודה בגמר דין או בעדים דמלוה שיעמדו כדאמרי' בסמוך וקשה דבפרק בתרא דמועד קטן (דף כא. ושם) משמע דועמדו לא משמע עמידה דנפקא לן קריעה מעומד מויקם איוב ויקרע ופריך אלא מעתה ועמד ואמר ה"נ והתניא בין עומד ובין יושב ומשני התם לא כתב ויעמוד ויאמר הכא כתיב ויקס ויקרע וי"ל דועמד שאין מעשה לאחריו כי הכא משמע ודאי עמידה אבל ועמד שיש מעשה לאחריו כי התם ועמד ואמר לא משמע עמידה כמו (כתובות דף כב.) עמדה וקידשה ועמדה ונשאת (ב"ב דף קלט.) ועמד וכתב כל נכסיו לאחר (שם דף קלב.) והא דאמר לה בתי עמודי בס"פ מלות חלילה (יבמות דף קו. ושם) דמשמע דבעינן חלילה מעומד לא משום דכתיב ועמד ואמר כדפי׳ ועוד דא"כ הויא עיכובא כדכתיב בפרשה ככה דככה עיכובא הוא אלא אמר לה לעמוד משום דמלוה בבעלי דינין לעמוד כדאמר הכא והיה אומר לה לעמוד ולטעון או שמא לחלוך משום

דחלינה הויא כגמר דין": שאם רצו ב"ד להושיב בו". והסים

דסנהדרין פרק כהן גדול (דף יט.) דאמר ליה שמעון בן שטח ינאי עמוד על רגליך ויעידו בך אתי דלא כר' יהודה ולדידיה בשעת גמר דין הוה ולא יי בשעת קבלת עדות שהוא תחלת דין: למאי שלח לי בו'. המ"ל להפוכי בזכותיה כדאמרי׳ פרק כל כתבי הקודש (שבת דף קיט.) תיתי לי דכי אתי לורבא מרבנן קמי לדינא לא מגנינא רישא אבי סדיא עד

דמהפכי בזכותיה: למישרי ליה תגריה. כשנאו שני דינים בבת אחת

דאם בא דין אחד תחלה לריך להקדימו כדאמרינן בסנהדרין (ד' ח.) כקטן כגדול תשמעון אי נמי עשה דכבוד התורה עדיף כדאמריגן פרק בתרא דכתובות (דף קו.):

א) [לשילכט:], ב) [מוספתה שבועת העדות נוהגת באנשים ולא בנשים. דכתיב (ויקרא ה) שבועת העדות נוהגת באנשים ולא בנשים. דכתיב (ויקרא ה) מהלי מידית מידית העדות מנהגי מידי. תימה אמאי לריך קרא דעבד א א מיי פ"י מהלי מידית פידית הלי א סמג שבושת הלי א סמג בראוי להעיד דבר הכתוב ואשה פסולה מידית בידית העדות אבות העדות לעדות כדיליף בפירקין מועמדו שני האנשים: קרובים. פסולין

לעדות. בסנהדרין (דף ס:) ילפינן לה והי נינהו התם מפרש: ולח

בפסולין. כמו גזלן שהוא פסול מן התורה שנחמר (שמות כג) חל תשת עד חמס: אלא בראוין להעיד. בגמרה [נה.] מפרש למעוטי מהי: בפני ב"ד ושלה בפני ב"ד. חם מפי עלמו נשבע שאמר שבועה שאיני יודע לך עדות: ומפי אחרים. כגון משביע אני עליכם שתבואו ותעידוני ואמרו לו אין אנו יודעים לך עדות ולא הוליאו שבועה מפיהם אינן חייבים עד שיכפרו בו בב"ד דכתיב (ויקרא ה) אם לא יגיד וגו' במקום שאילו היה מגיד היה מועיל וקרא במושבע מפי אחרים כחיב אבל מפי עלמו יליף ר' מאיר בג"ש כדמפרש בגמרא [לא.] ואפי׳ חוץ לב״ד: חייבין. קרבן עולה ויורד: על זדון השבועה. שהרי לא נאמר בה ונעלם: ועל שגגתה עם זדון העדות. שמזידים הם ויודעים לו עדות אבל שוגגים הם על הקרבן כשאר שגגת ביטוי לשעבר דאוקימנא כי באומר יודע אני ששבועה זו אסורה אבל איני יודע שחייבין עליה קרבן: ואין חייבין על שגגסה. אם שוגגים הם לגמרי כסבורין שאין יודעין לו עדות ואחר כך נזכרו שהרי אנוסין הן לא קרינא בהו נשבעין לשקר: גמ' מנהני מילי. דנשים פסולות לעדות: בעדים הכתוב מדבר. דבעדים משתעי קרא דכתיב לעיל מיניה כי יקום עד חמס באיש וסמיך ליה ועמדו: בעדים הכתוב מדבר. ללמדך שאין עדות בנשים: ואם נפשך לומר. ואם תרלה להשיב תשובה על דרך זו הרי לך ג"ש מפורשת שהכתוב מדבר בעדים: ונאמר להלן שני. על פי שני עדים: מה אם נפשך לומר. מה היה לו להשיב על דרך הראשונה: וכי תימא. בתובע ונתבע משתעי קרא ואפי׳ הן תובעים רבים או נתבעים רבים בדין אחד כל התובעים קרי להו קרא חד וכל הנתבעים קרי להו קרא חד: מצוה בבעלי דינים שיעמדו. (בעמידה) דהא קרא נמי בבעלי דינין איירי דכתיב אשר להם הריב (דברים יט): שלא יהא אחד עומד ואחד יושב. שלא יראה חבירו שמכבדין אותו יותר ממנו ויסתתמו דבריו: הוי דן את הבירך לכף זכות. ולא בדין בעלי דינים הכתוב מדבר אלא ברואה חבירו עושה דבר שאתה יכול להכריעו ללד עבירה וללד זכות הכריעו לזכות ואל תחשדהו בעבירה: השחדל לדונו יפה. לקמן מפרש לה למישרי בתיגריה אם באו שני דינים לפניך ואחד מהם של תלמידי חכמים הוי פוסק אותו

קס.], ה) [ב"מ נט. ע"ש קס.], ה) [ב"מ נט. ע"ש נפרש"י ד"ה עמיתו], ו) ובב"ה תירצו תוספות על ובחים קג. ד"ה אין לי וכו"], (וע"ע חוס' יבמות קג.
ד"ה בין עומד וחוס' זבחים
נוע"ש
ד"ה מיושב], ה) (עמ"ש על הגליון בסנהד׳ יט:

תורה אור השלם ו. וְעָמְדוּ שְׁנֵי הָאְֻנָשִׁים לפני הכהנים והשפטים

אשר יהיו בימים ההם:

דברים יט יז דברים יט יז 2. לא יָקוּם עֵד אֶחָד בָּאִישׁ לְבָל עָוֹן וּלְבָל או על פי שלשה עדים או צל כָּי שְּלשָׁה צֵּוְים יָקוּם דָּבָר: דברים יט טו 3. כָּל כְּבוּדָּה בַת מֶלֶךְ פָּנִימָה מִמִּשְׁבְצוֹת זְהָב לְבוּשָׁה: תהלים מה יד לְבוּשָׁה: תַעֲשׂוּ עָוֶל במשפט לא תשא פני דל וְלֹא תֶהְדֵּר פְּנֵי גָדוֹל בְצֶדֶק תִּשְׁפֵּט עֲמִיתֶרְּ:

הגהות הב"ח (א) גם' לדינו יפה יפה רב עולא: (3) רש"י ד"ה ועל וכו' דאוקימנא. נ"ב לעיל :בדף כו ריש ע"ב

גליון הש"ם גם' למישרי בתיגריה. עיין גדרים דף סג.:

הגהות הגר"א [א] במשנה השצועה. נמחק (דקחי גם על שגנתה עם זדון העדות. ובירוש' הגירם' זדונה):

## מוסף רש"י

שבועת העדות. שחיינ הכתוב עליה קרבן שבועה, שנאמר (ויקרא ה) ושמעה קול אלה (יומא עד.). הוי דן את חבירך לכף זכות. על כל מה שמשמע עליו אמור שנתכוין לטובה עד שתדע בבירור שאינו כן, שאם אתה דן כן ידונו אותך מן השמים לזכות כמו שמפורט נפרק מפנין (אבות פ"א מ"ו, ועי' שבת קכו:). עם שאתך בתורה כר'. עמיתך, עם אתך (עי ב"מ נט.).

שבועת העדות נוהגת באנשים ולא o בנשים ברחוקין ולא בקרובין בכשרין ולא בפסולין ואינה נוהגת אלא בראוין להעיד בפני בית דין ושלא בפני ב"ד מפי עצמו ומפי אחרים אין חייבין עד שיכפרו בהן בב"ד דברי ר' מאיר וחכמים אומרים יבין מפי עצמו ובין מפי אחרים אינן חייבין עד שיכפרו בהן בב"ד יוחייבין על זדון השבועה ועל שגגתה עם זדון העדות יואינן חייבין על שגגתה ומה הן חייבין על זרון וא השבועה "קרבן עולה ויורד: **גבו'** מנהני מילי דת"ר יועמדו שני האנשים יבעדים הכתוב מדבר אתה אומר בעדים או אינו אלא בבעלי דינין כשהוא אומר יאשר להם הריב הרי בעלי דינין אמור הא מה אני מקיים ועמדו שני האנשים בעדים הכתוב מדבר ואם נפשך לומר נאמר כאן שני ונאמר להלן שני מה להלן בעדים אף כאן בעדים מאי אם נפשך לומר וכי תימא מדלא כתב ואשר להם הריב כוליה קרא בבעלי דינין משתעי נאמר כאן שני ונאמר להלז שני מה להלן בעדים אף כאן בעדים תניא אידך ועמדו שני האנשים בעדים הכתוב מדבר אתה אומר בעדים או אינו אלא בבעלי דינין אמרת וכי שנים באים לדין שלשה אין באין לדין ואם נפשך לומר נאמר כאן שני ונאמר להלן שני מה להלן בעדים אף כאן בעדים מאי אם נפשך לומר וכי תימא בתובע ונתבע קא משתעי קרא נאמר כאן שני ונאמר להלן שני מה להלן בעדים אף כאן בעדים תניא אידך ועמדו שני האנשים בעדים הכתוב מדבר אתה אומר בעדים או אינו אלא בבעלי דינין אמרת וכי אנשים באין לדין נשים אין באות לדין ואם נפשך לוְמר נאמר כאן שני ונאמר להלן שני מה להלן בעדים אף כאן בעדים מאי אם נפשך לומר וכי תימא אשה לאו אורחה משום יכל כבודה בת מלך פנימה נאמר כאן שני ונאמר להלן שני מה להלן בעדים אף כאן בעדים ת"ר ועמדו שני האנשים ימצוה לבעלי דינין שיעמרו יאמר ר' יהודה שמעתי ישאם רצו להושיב את שניהם מושיבין איזהו אסור משלא יהא אחד עומד ואחד יושב אחד מדבר כל צרכו ואחד אומר לו קצר דבריך ת"ר יּיבצדק תשפוט עמיתך שלא יהא אחד יושב ואחד עומד אחד מדבר כל צרכו ואחד אומר לו קצר דבריך ד"א בצְדק תשפום עמיתך יהוי דן את חבירך לכף

זכות תני רב יוסף בצדק תשפום עמיתך ישעם שאתך בתורה ובמצות השתדל לדונו (4) יפה רב עולא בריה דרב עילאי הוה ליה דינא קמיה דרב נחמן שלח ליה רב יוסף עולא חברנו עמית בתורה ובמצות אמר למאי שלח לי לחנופי ליה הדר אמר ילמישרא בתיגריה

תחלה ופטור אותו מלפניך: למאי שלח לי. הא מילתא: לחנופי ליה. שמא להחניפו בתמיה: למישרא בחיגריה. כדפרישית אם בא דין אחר לפני אפסוק את זה תחלה: